

5 vragen over...

Collectief leren

In het onderwijs wordt veel opgestart, maar lang niet alles afgemaakt. Dat leidt tot onnodige werkdruk en minder werkplezier. Keer het tij door aandacht te besteden aan collectief leren. Hoe ga je daarmee aan de slag? Start met een goed gesprek, tipt Peter de Roode, docent bij de AVS Academie.

TEKST AGNES BROEKSEMA

Wat bedoel je met een goed gesprek?

“Als een ouder de school binnenkomt, moet die het gevoel hebben: hier klopt het. Wat die ene leraar vertelt, zegt de ander ook. Een school bestaat bij de gratie van een collectieve visie en een heldere strategie. Het kan nooit zo zijn dat het aantal groepen staat voor even zo veel

soorten onderwijs. Op een school hebben collega's dezelfde opvattingen. Een gedeelde ambitie bereik je alleen door als team voortdurend met elkaar in gesprek te zijn. Dat is iets anders dan vergaderen of een debat voeren. Het gaat om de dialoog waarin je tot een gezamenlijke aanpak van het onderwijs komt.”

Hoe voer je dat gesprek?

“Nodig Socrates uit in de school. Deze filosoof moedigt je aan met niks binnen te komen. Met andere woorden: zet je vooroordelen opzij, ga op je handen zitten, luister en heb geduld. Dan kom je er niet alleen achter wat je gesprekspartner wil, maar ook waarom. Omdat er naast

“**Als schoolleider faciliteer je de weg om samen tot een oplossing of besluit te komen**

Peter de Roode, docent bij de AVS Academie

het uitwisselen van feiten ruimte ontstaat voor gevoelsvragen. Ga als team ook regelmatig in gesprek over een casus die een collega inbrengt. Een schoolleider vertelde eens hoe een leerkracht geschoufferd werd door een ouder en hoe die vervolgens met gelijke munt terug sloeg. De schoolleider vroeg: 'Heb ik er goed aan gedaan dit te laten gaan of had ik moeten ingrijpen?' Dat is een mooie Socratische vraag. Eentje waarvan je het antwoord niet kunt googelen. Door het gesprek hierover met elkaar aan te gaan, reflecteer je samen op die situatie en krijg je de kans om je eigen aannames te onderzoeken. Als je dat samen doet, ben je een enorme stap verder. Je ontdekt waar je als school voor staat. Alleen in de verbinding met elkaar blijf je leren en groeien. Dat is nodig om daadwerkelijk impact te maken."

Wat is hier de rol van de schoolleider?

"Toen ik leerkracht was, stelde de schoolleider een nieuwe methode voor: 'zullen we deze maar gebruiken?' Als team kregen we een uurtje om ons erin te verdiepen. Daarna zeiden we collectief 'ja'. Eenmaal in gebruik, ontdekten we dat het een waardeloze methode was. Hier zie je hoe een schoolleider, uit angst voor verschillende meningen, het heft in eigen hand neemt in een poging discussie te vermijden. Dat lijkt makkelijker en sneller, maar is het uiteindelijk niet. De boemerang komt een keer terug. In dit voorbeeld faalde de schoolleider. Hij kwam met een plan waarvan het team aanvoelde dat een andere mening er eigenlijk niet meer toe deed. De leerkrachten gaven geen weerwoord, dus faalden zij ook. Uiteindelijk zijn leerlingen hier de dupe van. Rommel erin betekent nu eenmaal rommel eruit. Schiet als schoolleider daarom niet meteen in

“ Om hulp vragen is geen zwakte is en fouten maken is niet erg

Peter de Roode, docent bij de AVS Academie

“Voor collectief leren is veiligheid nodig”

Peter de Roode, docent bij de AVS Academie

de actie, maar stimuleer allereerst het gesprek. Bijvoorbeeld met collectieve leer-sessies waarin je als team de verschillende meningen over een bepaald onderwerp op een rij zet. Neem de tijd om deze samen te interpreteren en stel vervolgens de vraag wat dit nu betekent. Als schoolleider ben je in deze rol niet langer de deskundige die het meeste weet, regelt en beslist. Nee, je faciliteert de weg om samen tot een oplossing of besluit te komen en schept hiervoor de juiste voorwaarden.”

Welke voorwaarden?

“Voor collectief leren is veiligheid nodig. Creëer een cultuur waarin het tonen van kwetsbaarheid geen schande is. Waarin om hulp vragen geen zwakte is en fouten maken niet erg is, zolang je er van leert.

Een cultuurverandering als deze kan er morgen zijn wanneer je met elkaar zegt: we gaan samen in gesprek. Je moed wel durven. Met een ‘d’, ja.”

Wat is de winst van dit collectief leren?

“Door het gesprek aan te gaan, leer je elkaar begrijpen. Je ontdekt dat wat voor jou logisch is, dat niet perse voor een ander is. Met collectief leren stimuleer je de dialoog waarin je verschillende meningen accepteert en op zoek gaat naar overeenkomsten. Het levert je een gezamenlijke ambitie en een gedeelde visie op. Zo waak je ervoor dat niemand energie verspilt aan overhaaste acties die gaandeweg weer sneuvelen. ←

Over de docent

Peter de Roode verzorgt als docent voor de AVS Academie de leergang Collectief Leren, de masterclass Leren Leren en The Learning Power Approach.

LIVE & INCOMPANY

MELD JE AAN!

De AVS Academie biedt de leergang Collectief Leren nú al incompany aan bij jou op school en vanaf 13 september ook weer bij de AVS Academie op locatie. Zo kun je de vorm kiezen die het best bij jouw team past. De herregistratiewaarde voor het Schoolleidersregister PO is onlangs verhoogd naar 70%. Kijk op www.avs.nl/academie.